

GJON BERISHA

**AGJENTI DHE TREGTARI FILIP BARELLI NË OBORRIN
E BALSHAJVE: INFLUENCA E TIJ NË GJYSMËN E DYTË
TË SHEK. XIV**

Bazuar në dokumentet e pabotuara dhe ato të botuara nga Arkivi Shtetëror i Dubrovnikut dhe nga fondet dokumentare të Venedikut të botuara nga Sime Ljubić dhe Joseph Valentini, studimi trajton jetën e një agjenti dhe tregtari të rëndësishëm venedikas nga gjysma e dytë e shek. XIV, Filip Barellit dhe pjesëmarrjen e tij në jetën ekonomike dhe politike në Arbëri si dhe veprimtarinë e tij ndërkombëtare.

Deri nga fundi i vitit 1371 dhe fillimi i vitit 1372, Balshajt u bënë zotër të një territori të gjerë trojesh arbërore që shkonte nga kufijtë e Budues në veri, deri në ato të Himarës në jug, prej Adriatikut në perëndim, deri në Kriva Reka e Kosturi në lindje, në mes të cilave mbeti si një ishull paqësor, principata e Topiajve që përfshinte edhe qytetin e Durrësit.¹

Në vitet 70 –të me shtrirjen që mori, principata e Balshajve u bë një nga shtetet feudale më të fuqishme në territoret arbërore. Bashkë me Karl Topinë, Balshajt filluan të kontrollojnë veprimtarinë e tregtarëve të huaj, venedikas, raguzanë etj., në viset e bregdetit shqiptar që ata e kishin nën domenin e tyre.²

Në Arbëri ekzistonte, ndonëse jo si në vende të tjera perëndimore, një kulturë e organizimit të oborrit të fisnikërisë e shoqëruar me ushtarakë, këshilltarë, ambasadorë, agjentë, tregtarë, bankier, noter etj.

Oborri i princave arbëror, sikurse na paraqitet nga burimet, sidomos nga listat e dëshmitarëve të një dokumenti, ishte më modest, në krahasim p.sh., me atë të despotëve të Epirit: në qershor 1374 gjatë një fushate të vëllezërve Gjergji I dhe Balsha II Balsha në Mat ishin të pranishëm, përveç tjerash edhe venedikasi, *protovestiari* Filip Barelli, *raguzani* Jake

¹ Pranvera Bogdani, *Lufta e principatës së Balshajve dhe të sundimtarëve të tjerë shqiptarë kundër Venedikut në 20 vjetët e parë të shek. XV* (dorëshkrim disertacioni për kërkimin e gradës shkencore “Kandidat i Shkencave Historike”), Akademia e Shkencave, Instituti i Historisë, Tiranë: 1984, f. 45.

² *Po aty*, f. 49.

Kolonoviq, vojvoda Nikolla, *logoteti* Butko etj.³ Në vitin 1395, sigurisht jo në kulmin e pushtetit të tij, Gjergji II Balsha mbledhi rreth vetes në Ulqin *murgun* dhe *profesorin e teologjisë* Nikollën prej Samrshit të Shkodrës, Helian, *djalin* e Marinit, Çinesiusin, *kanonikun* e katedrales së Shën Mërisë, *don* Marinin, dhe *kryegjakonin* e katedrales, *don* Mateon, për përgatitjen e një dokumenti.⁴ Jo rrallë hasim edhe shumë arbërorë në shërbim të princërve apo zotërinjve të vendeve të Ballkanit, si: Nikollë Buça, *protovestiar* në oborin e Stefan Dushanit⁵ apo rasti tjetër ku midis viteve 1398 dhe 1402, nga Novobërda paraqitet një prift shqiptar me emrin *dom Gjoni*, i cili shërbente si *protovestiar* i të vejës së Llazarit, Milicës (Evgjenisë) dhe bijve të saj, për të mos përmendur rastet e shumta, tanimë të mirënjohura të klerit shqiptar në shërbim të punëve administrative të të huajve.⁶

Sa i përket rolit të të huajve në shërbim të fisnikërisë arbërore, përgjithësisht, të bie në sy numri i venedikasve dhe raguzanëve. Njëri ndër këta, i cili është subjekt i hulumtimit tonë është venedikasi Filip Barelli, i cili në gjysmën e dytë të shek.XIV, ishte mjaft aktiv me pjesëmarrjen e tij në jetën ekonomike, politike, administrative e diplomatike të principatës së Balshajve. Prandaj edhe kjo familje meriton vëmendje të veçantë.

A ishte Filip Barelli vetëm një tregtar venedikas apo më shumë, i cili, fillimisht dukej shumë i afërt me Balshajt, sidomos me Gjergj II Strazimirin? Dokumentet e përdorura për fat të keq nuk na lejojnë ta pohojmë këtë. Prania e Barellit në Arbëri mund të ndiqet, të paktën nga dokumentet që ne posedojmë, nga viti 1372 deri më 1402. Dokumenti i

³ *Acta et diplomata Albanie mediae aetatis illustrantia*, college Ludovigus de Thallóczy, Constantinus Jireček ed. Emilianus de Sufflay, Vindobonae MCMXIII, vol.II, dok. nr. 320, 391 (më tej: *Acta Albanie* II); Konstantin Jireček, *Staat und Gesellschaft im mittelalterlichen Serbien*, IV, Akademie der Wissenschaften in Wien: Philosophisch-historische Klasse (Denkschriften: 64 Band), Wien: 1920, f. 25.

⁴ *Acta Albanie Veneta saeculorum XIV et XV*, Joseph Valentini, Tomus II, Palermo-Napoli-Roma-Venezia-München: Archivio di Stato di Venezia, 1968, dok. nr. 601 “...dominum fratrem Nicolaum de Samarixijs de Scutero sacre theologie dignissimum profesoem ... dominum Helyam quodam Marini, et Chinesium fidelem seruitorem...”. (më tej: AAV II)

⁵ Augustin Theiner, *Vetera monumenta Slavorum Meridionalium Historiam Illustrantia (Maximam partem nondum edita ex tabulariis Vaticanis)*, tomus primus, 1198-1549, Romae: 1863, f. 734.

⁶ Nicolae Jorga, *Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XVe siècle*, vol. 2, Paris: 1899, f. 66, note 5; C. Jireček, *Staat und Gesellschaft ...*, IV, f. 29.

parë që përmend tregtarin venedikas është ai i datës 28 qershor 1372,⁷ për t'u pasuar nga ai i datës 5 korrik 1372. Dokumenti i 5 korrikut, na kujton një grindje midis Filip Barellit në qytetin e Kotorrit, në lidhje me një sasi mallrash që tregtarit iu kishin plaçkitur. Kjo plaçkitje konsiderohej se ishte kryer në rrethinën e Kotorrit “në bashkëpunim me kotorrasit dhe anijet e tyre”. Lidhur me këtë, përmes konsullit të saj në Kotorr, Senati protestoi fuqishëm dhe kërkon, më 5 korrik 1372, kompensimin e plotë të dëmit brenda dy muajve. Në të kundërtën, Venediku kërcënonte se të gjithë qytetarët dhe tregtarët venedikas, së bashku me mallrat e tyre, do ta lëshojnë Kotorrin brenda 15 ditëve dhe do të kalojnë në një vend tjetër më të sigurt.⁸ Më 19 tetor 1372, Senati e shqyrtoi përsëri këtë çështje. Kotorri nuk ia ktheu Filip Barellit mallrat e plaçkitura, por e dërgoi ambasadorin e saj për të revokuar diskutimin e mëparshëm. Ai i kërkoi Venedikut që të mos ekzekutojë kërcënimin e tij për të tërhequr tregtarët e saj nga Kotorri, duke argumentuar se pas hetimit nuk është vërtetuar se qyteti ose ndonjëri prej banorëve të saj janë fajtorë.⁹

Senati pranoi të shtyjë kërcënimin e tij, veçanërisht pasi po priste kthimin e Filip Barellit dhe preferonte të veprojë pasi të ketë dëgjuar rrëfimin e tij.¹⁰ Kthimi i Filip Barellit duket të ketë konfirmuar pjesëmarrjen e kotorrasve në këtë ngjarje. Ky konfirmim mund të konstatohet me mosheqjen dorë nga akuzat e saj, meqë gjashtë muaj më vonë, më 29 prill 1373, Senati do të pajtohet që tregtarët e saj me veprimtaritë e tyre të janë të pranishme në këtë vend, si zakonisht, por kërkonte që brenda tre muajve të ardhshëm t'i ktheheshin mallrat Filip Barellit, në të kundërtën do të ekzekutonte vendimin e saj.¹¹ Dokumentet në vijim nuk e përmendin më këtë rast dhe me sa duket Kotorri, pa dyshim, duhet t'i ketë kompensuar dëmin e pësuar.

⁷ *Listine o odnošajih izmedju južnog Slavenstva i Mletačke Republike*, skupio Sime Ljubić, (Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium), Zagrabiae: JAZU, 1874, vol. IV (od godine 1358 do 1403), dok. nr. 190.

⁸ *Po aty*, dok. nr. 193: “*Respublica Veneta per suum consulem in Cataro requirit a communitate Catari, quod satisfiat Phylippo Barelli de damnis ipsi ilatis per ipsorum barcas et in eorum districtu; alioquin jubet, quod mercatores veneti exeant cum suis bonis de districtu Catari, et quod capitaneus vadat ad partes Catari ad levandos dictos mercatores, et ipsos conducatur ad partes, ubi stare possint ecuri*”; AAV I, dok. nr. 234.

⁹ *Listine o odnošajih izmedju...*, IV, dok. nr. 196; AAV I, dok. nr. 238.

¹⁰ AAV I, dok. nr. 239.

¹¹ *Po aty*, dok. nr. 242.

Filip Barelli njih edhe një plaçkitje tjetër të mallrave. Një qytetar venedikas, Franciscus Georgio i dërgon Filip Barellit disa mallra në Ulqin. Këto mallra ia dërgoi të gjitha, siç thuhet, me një “*varkë të vogël*” tek përfaqësuesi i tij lokal, Andrioli Contareno në Durrës. Gjersa po shkonte në portën e Shën Anastasisë në territorin e Karl Topisë, u arrestua nga një kapiten i këtij vendi, i quajtur Gimbaralli, i cili e mori me vete të gjithë ngarkesën me pëlhurë dhe e dërgoi te zotëria i tij. Venediku nuk mund ta toleronte një akt të tillë të piraterisë. Më 9 mars 1374, Senati i kërkon me shkrim Karl Topisë që t’i kompensojë viktimitave mallrat e tyre dhe t’i ndëshkojë keqbërësit me të njëjtat norma që parashohin dënimet për piraterinë.¹²

Barelli duket të ishte një tregtar mjaft dinamik në rajon. Më 9 qershor 1374, ai shfaqet si dëshmitar në një akt tregtar në grykëderdhjen e lumit Mat, të hartuar nga Gjergji I Balsha dhe Balsha II - provë e rëndësisë së pranisë së tij në vend.¹³ Dokumenti në fjalë e përcakton se ai është venedikas ndërsa dëshmitarët e tjerë, nga emrat, duket të jenë të ardhur nga rajoni. Disa vjet më vonë, më 13 janar 1381, një dokument venedikas na dëshmon se ai vazhdonte tregtinë e tij të rrobave (pëlhurave). Më 13 janar 1381, Filip Barelli me Angelo Condelmario, padyshim një partner tregtar, i kërkonte atij dhe tregtarëve që tregtonin në zonën e Ulqinit dhe Durrësit, të jenë në gjendje të ngarkojnë në galerat që largoheshin nga Venediku të paktën 400 palë rroba, për 3 vitet e fundit dhe t’i deponojnë ato në Ulqin. Lidhur me këtë, Republika e Shën Markut u jepte atyre të drejtën e përdorimit kundrejt pagesës së tarifave. Barelli urdhëroi kapitenin e galerave t’i transportojnë ato në Ulqin. Nëse ai nuk mund t’i shkarkojë këto mallra në këtë qytet, ai mund ta bënte këtë në Durrës, Korfuz dhe Kandie.¹⁴

¹² *Listine o odnošajih izmedju ...*, IV, dok. nr. 206: “*Scriptum Carolo de Topia domino Ouratii, quod provideat de satisfatione et emenda civis veneti Philippi Barelli, cui violenter ablata fuit una balla pannorum et barilia sex compostarum per quemdam suum capitaneum in postu s. Anastasiae, et similiter capitaneo culphi, ut procuret cum omni instantia apud ipsum Karolum, quod civi veneto fiat emenda et satisfactio de suo damno*”; *Acta Albaniae* II, dok. nr. 317; AAV I, dok. nr. 248.

¹³ *Acta Albaniae* II, dok. nr. 320.

¹⁴ AAV I, dok. nr. 269: 13 januari 1381 “*Cum prouidi viri Angelus condelmario et philippus barelli pro se et alijs mercatoribus conversantibus in partibus dulcigni et durachij exponent et supplicent humiliter quantenus dignemur eis concedere quod possint caricare super presentibus galeis grossis exituris pannos 400 et ultra qui sunt parati iam tribus annis quod debeant deponi et conduci dulcignum ... comittatur*

Katër vjet më vonë (1385), administrata e Balshës II përmend një *protovestiar* me emrin Filip (Philipus). Bëhet fjalë për një diplomë të lëshuar në Tuz, më 24 prill 1385, nga Balsha II me titullin e dukës së Durrësit, në të cilën konfirmoheshin privilegjet e raguzanëve, të cilat u kishte dhënë atyre vëllai i tij Gjergji I. Dokumenti në fjalë, i cili ruhet në Arkivin Shtetëror të Dubrovnikut, është e shkruar në cirilik, dhe si shkruet është prezantuar *protovestiari* Filip Barelli: “Unë Balsha, me hirin e Perëndisë, dukë i Durrësit edhe më tutje, shkruaj e urdhëroj që të jetë e njohur për çdo njeri, se ka ardhur te unë i dërguari i qytetit të Raguzës Mate Zhugoviq dhe më foli për punë dhe për tregtarët dhe për lirinë dhe për diplomën e zotit vëllait tim Gjergjit dhe timen,... me mëshirën e *protovestiarit* Filipit”.¹⁵ Edhe më vonë e gjejmë të mbante këtë post nën Gjergj Strazimirin, pasi një dokument i 27 janarit 1386 e përmend këtë personazh të njëjtë. Shkruesi, i cili mori pjesë në hartimin e këtij akti juridik në vendin e parë është përsëri *protovestiari* Filipi.¹⁶ Në të njëjtin vit (1386), Filip Barellin e gjejmë në Ulqin, në vendbanimin e Gjergj Strazimitit. Një dokument raguzan dëshmon për të se më 25 maj 1386, Këshilli i Madh i Raguzës i lejon Filip Barellit dhe venedikasve të tjerë në Ulqin për të nxjerrë 50 *staria* (kub) gruri.¹⁷ Fakti që ky personazh është përmendur përsëri me emër dhe mbiemër në këtë dokument, ndërkohë që nuk dihen emrat e tregtarëve të tjerë venedikas, na lë të kuptojmë se kjo tregon rëndësinë dhe peshën që kishte Filip Barelli midis tregtarëve të rajonit.

capitaneo galearum nostrarum quod in omni parte qua poterit ipsos pannos deponere et discaricare ad partes dulcigni ... faciat ipsos pannos discaricari...”.

¹⁵ Hrvatska-Državni Arhiv u Dubrovniku (më tej: HR-DADU), HR-DADU, *fondi Beč* 1027; „+III Балша, МНОГОСТИ БОЖИМЪ ЛЕКА ДОАЧЕН И ШИЕ, ИМАМЪ ХОТЕНИЕ, ИИШЕ И ПОВЕЛЕВАМЪ, ДА ЕСТЬ ВЪ СВЕДЕНИЕ ВСАКОМУ ЧЛОВЕКУ, КАКО ДОГЕ БЪ МНѢ ПОКАНИШАРЪ Мате ЖУГОВИЧЪ ШЪ ГРАДА ДУБРОВНИКА, И ГОЮРИ МН ЗА РАБАТЕ И ЗА ТРЪГОВЦЕ И ЗА СЛОВОДЪ И ЗА ПОВЕЛЕ ГОСПОДИНА МН И БРАТА МН ГЮРА И МОЕ,... А ТОМУ УПОСТОБИТАРЪ ФИЛИПЪ”. Diploma është e vërtetuar me vulë të rrumbullakët dylli të kuq, e ngjitur në mes të dokumentit, në anën e poshtme, në një shirit të fortë kartoni. Në mes të vulës së dyllit gjendet figura e ujkut, simbol i stemës së Balshajve dhe disa shkronja përreth, të cilat nuk vërehen. Në fund të dokumentit është i nënshkruar Filip Barelli, i cili është edhe shkruesi i këtij dokumenti.

Në anën e pasme (verso) të diplomës janë i shkruar katër rreshta në italisht: “La pouelia de miser Balsa fata per le franchigie delli mercadanti, quando fo ser Matio de Çorçi ambasiatore allo ditto signor MCCCCLXXXV, ind.VII” (Beč 1027v).

¹⁶ HR-DADU, *Beč* 1028; *Acta Albaniae* II, dok. nr. 391: 27 januarii 1386.

¹⁷ HR-DADU, *Reformationes*, vol.XXVI (1384-1386), fol.67r-68v: “...Prima pars est de dando arbitrium et liberam potestatem dominus rectori et suo Minori Consilio quod possint facere gratiam Phylippo Barelli et aliis Venetis comorantibus in Dulcinio quod possint extrahere de frumento comunis nostril pro suo usu usque s *staria* L [50] infra”.

Venediku, përgjithësisht, kishte marrëdhënie të mira me vëllezërit Balsha. Balshajt kërkuar dhe fituar shtetësinë venedikase më 3 korrik 1362. Me këtë rast, dërguan prokuratorin për të dëshmuar besnikërinë në emër të tyre dhe për të marrë këtë privilegj. Ky ishte Andrea Bonzi, një shtetas venedikas, tregtar në Zetë.¹⁸ Gjatë luftës në *Chioggia* (1378 - 1382) në mes Gjenovës dhe Venedikut, Balshajt vazhduan t'i ruanin lidhjet me venedikasit. Komuniteti i tregtarëve venedikas duket se ishte i akomoduar mirë në Ulqin. Madje, kur pranë Ulqinit filloi të patrullojë një anije gjenoveze për të ndaluar anijet venedikase të furnizoheshin në këtë qytet, Balsha II i lejoi ulqinakët ta sulmojnë e ta kapin atë.¹⁹ Një veprim i tillë ngjalli indinjatën e flotës gjenoveze që u bë gati të sulmonte Balshajt në Ulqin. Por, këta nuk lëvizën nga qëndrimi i tyre. Ragusa, që pa në këtë qëndrim të Balshajve një kërcënim të qartë për interesat e tregtarëve të saj në principatën e tyre, ndërhyri fillimisht pranë Balshajve që ta lëshonin anijen gjenoveze dhe kur nuk arriti gjë në këtë drejtim, iu lut gjenovasve që të mos t'i sulmonin Balshajt.²⁰ Lutja e raguzanëve drejtuar kapitenit gjenoveze kishte qenë, pra, një domosdoshmëri politike. Dhe, megjithëse, edhe kësaj here nuk arriti t'i ndreqte punët siç dëshironte, Ragusa u tregua e kujdesshme dhe nuk i doli përballë Balshës II, duke u munduar të sillej me të me përzemërsi të madhe, duke iu përgjigjur çdo kërkesë të tij, sipas mundësive të veta.²¹

Në qëndrimin e Balshajve ndaj raguzanëve dhe aleatëve të tyre gjatë luftës me Venedikun, do të ishte me vend të shihnim, ndonëse të dhënat nga dokumentet nuk dalin haptazi, edhe dorën e fshehtë të Venedikut. Pikërisht, e kemi fjalën për Sinjorinë, e cila kishte infiltruar pranë Balshajve agjentë tregtar, të cilët luanin edhe rolin e agjentëve politikë, njëri prej të cilëve më në zë ishte Filip Barelli – *protovestiar* (përgjegjës i thesarit të principatës).²² Prania dhe veprimtaria e Barellit në oborrin e Balshajve, i kishte dhënë mundësi Republikës së Venedikut të rriste dhe

¹⁸ AAV I, dok. nr. 188 (3 korrik 1362): "... *prestito iuramento fidelitatis pro ipsit et ipsorum nomine per nobilem virum Andream Bonzi civem venetiarum procuratorem ipsorum...*"

¹⁹ HR-DADU, *Lettere e Commissioni di Levante*, vol. II (1359-1380), fol.147r; *Acta Albaniae II*, dok. nr. 370.

²⁰ Bariša Krekić, *Dubrovnik, Italy and the Balkans in the Late Middle Ages*, London: Variorum Reprints, 1980, 21.

²¹ Giuseppe Gelcich, *La Zedda e La Dinastia dei Balšidi*, Spalato: 1899, f. 121-122.

²² *Acta Albaniae II*, dok. nr. 320, 388.

të favorizonte ndikimin ekonomik në principatën e Balshajve dhe me këtë edhe interesimin politik për të. Në rrugët që ajo përdorte ishin jo vetëm tregtia, por edhe marrja me qira e doganave, madje edhe blerja e tokave shtetërore apo personale të shtetasve të Balshajve nga tregtarët venedikas përmes Filip Barellit.²³

Në fillim të mbretërimit të tij, Gjergj Strazimiri, gjithashtu donte të hynte në mirësitë e Republikës së fuqishme. Ai kërkoi dhe fitoi shtetësinë venedikase në gusht 1386, për *“prirjen e tij të lavdërueshme dhe dashurinë e sinqertë”*. Më 28 shkurt të vitit 1388, ai nënshkroi me konsullin venedikas në Ulqin të drejtat dhe liritë tregtare për të gjithë tregtarët e Republikës në territoret e tij.²⁴ Në vitin 1388, turqit përparuan shumë me pushtimet e tyre nën komandën e Shahinit në Bosnje, dhe Raguzë u ndje e prekur nga ky përparim.²⁵ Pra, Republika e Raguzës ishte e tronditur nga zgjerimi osman, kështu që ata donin të negociojnë me Gjergjin një mbrojtje ushtarake. Në të mirë të kësaj, ndërkohë më 23 gusht 1388, Gjergj Strazimiri e përdor djalin e Filio Barellit, Gianninon (Çanino) për t'u marrë me turqit, përkatësisht me shqiptarët, të cilët ishin burgosur në Raguzë gjatë ikjes nga pushtuesit turq.²⁶ Drejtimi i syve të Gjergj Strazimitit II drejt qyteteve të Dalmacisë dhe në veçanti drejt Raguzës, në rrethana të invazionit turk, ishte një mundësi për rivendosjen e marrëdhënieve me miqtë e vjetër të Balshajve.

Më 10 gusht 1388, një ambasador i Raguzës prifti ulqinak Marin Buçinjolli (Marino Bucignolo), erdhi tek Gjergj Strazimiri për të kërkuar informacion për përparimin e ushtrive turke në Arbëri.²⁷ Që prej ditës fatale të Vjosës, kishte nisur një emigrim i dendur i shqiptarëve drejt qyteteve të Dalmacisë dhe veçanërisht në Raguzë. Raguzë kishte burgosur refugjatët shqiptarë të luftës, të cilët për të shpëtuar nga pushtimi i ushtrive turke, kishin kërkuar shpëtim brenda mureve të saj. Për më keq ata tentonin t'i shitnin si skllavër. Buçinjolli nuk ishte kthyer

²³ P. Bogdani, *Lufta e principatës së Balshajve...*, f. 55.

²⁴ AAV II, dok. nr. 380 (28.V.1389): *“Nui Gorgi de Strazimir signor de Zenta prometemo a tuti di vinizini che usa star in Dulcigno franchi e liberi e far le suo mercantantie con le usaze stade soto li mie passadi...”*

²⁵ Иван Божић, *Дубровник и Турска у XIV и XV веку*, Београд: 1952, f. 9.

²⁶ *Acta Albaniae* II, dok. nr. 426; И. Божић, *Дубровник и Турска ...*, f. 9.

²⁷ HR-DADU, *Reformatione*, vol. XXVII (1386-1388), fol.85v *“Prima pars est de mitendo unum nuncium domini Georgio de Balsa pro facto Turchorum... est de mittendo dominum Marinum ad dictum dominum Georgium... est de dando arbitrium consilio minori faciendi commissionem domini Marini et expediendi ambaxiatam...”*.

ende nga misioni i tij në Arbëri, kur më 23 gusht të vitit 1388, ambasadori i Gjergj II Strazimirit, Giannino (Çanino Barelli), i biri i Filip Barellit, një tregtari të pasur venedikas (i përmendur më lart), i cili kishte ardhur për të diskutuar rrezikun turk, i këshilloi raguzanët, për të mirën e tyre, që menjëherë t'i lirojnë refugjatët e gjorë të ardhur nga Arbëria.²⁸ Me sa duket misioni i Çaninos arriti rezultate të mira, meqë më 26 gusht, Raguzat vendosi ti lirojë ata dhe dekretoi ndalimin e shitjes së shqiptarëve si skllevër, në këtë vend apo në rrethin e tij.²⁹

Në kohën kur Durrësi po rrezikohej të binte në duart e turqve dhe kur nevoja për të siguruar ndihmën e Venedikut ndaj këtij kërcënimi ishte e madhe, Gjergj Strazimiri, bënte disa veprime, të cilat nuk shkonin në të mirë të miqësisë me venedikasit. Për më tepër kohët po bëheshin gjithnjë e më të vështira: prej miqësisë së raguzanëve mund të konsiderohej të përfitonte më së shumti ndonjë këshillë të matur ose ndonjë ndërmjetësim të vlefshëm, në raste kur i nevojiteshin dredhitë diplomatike. Në anën tjetër, serbëve nuk mund t'iu zinte besë. Kështu e tërë forca ishte përqendruar në duart e Republikës së Shën Markut. Por, Gjergj Strazimiri II në disa raste nuk po vepronte në të mirë të ruajtjes së miqësisë me Venedikun, edhe për shkak të natyrës së tij inatçore, që jo rrallë e kishte çuar në gjeste dhune të patolerueshme. Një rast i tillë kishte ndodhur në vitin 1390 me burgosjen dhe sekuestrimin e të gjithë pasurisë së Filip Barellit, tregtarit të suksesshëm venedikas me vendbanim në Durrës prej vitesh.³⁰

Disfata në Betejën e Kosovës më 1389, kishte krijuar një situatë edhe më të vështirë për principatën e Balshajve. Vuk Brankoviçi, i cili ishte

²⁸ HR-DADU, *Reformationes*, vol. XXVII (1386-1388), fol.87v: "*Die XXIII augusti. Rogatorum ballota XIII. Prima pars est de presentando Çaninum filium Philippi bareli, qui venit in ambaxiatorem pro bono et utilitare nostra tractanda super facto Turchorum, usque ad summam ducatorum XX*".

²⁹ HR-DADU, *Reformationes*, vol. XXVII (1386-1388), 87v-88r: "*Die XXVI augusti. Rogatorum ballota XV. Prima pars est de faciendo libere relaxari omnes Albanenses fugientes captos per nostros Ragusinos...quod non possint vendi Albanenses in ragusio vel district per alios*"; G. Gelcich, *La Zedda e La Dinastia dei Balšidi* ..., f. 152.

³⁰ G. Gelcich, *La Zedda e La Dinastia dei Balšidi* ..., f. 174; *Monumenta Serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii*. Franz Miklosich, Viennae: apud Guilelmum Braumüller, 1858, dok. nr. 192; AAV II, dok. nr. 398 "*...quod occasione detentionis facte per dominum Georgium Strazimir de Balsa in personam Philippi Barelli civis nostri et filiorum et bonorum suorum Mittatur unus noster nuntius sufficiens ad presentiam dicti domini Georgi cum nostris literis credulitatis...*".

fquinj me Gjergjin II, në fillim të vitit 1390 bëri përpjekje t'i merrte Gjergjit Ulqinin për të siguruar daljen në det të zotërimeve të tij. Për t'ia arritur këtij qëllimi, mendohet të ketë kompromentuar me 500 libra argjend, personazhin tonë, Filip Barellin, pasojat e këtij veprimi do ti shohim në vijim.

Ky personazh duket mjaft i rëndësishëm për Gjergj Strazimirin II për t'u përdorur për qëllimet e tij, siç e kemi parë edhe me djalin i tij Çaninon, për lirim të refugjatëve shqiptarë në Raguzë dhe në këtë mënyrë të fitojë favorin e Venedikut. Ai duket një person shumë i afërt me zotin e Zetës. Filipi mbante pozitë kyç në administratën e Gjergj Strazimitrit II, atë të *protovestiarit*. Arsyeja e vërtetë e burgosjes së Barellit është shumë vështirë për t'u kuptuar. Nga ato që na ofrojnë dokumentet, thuhej se burgosja e Filip Barellit ishte bërë për shkak të tradhtisë së tij ndaj zotit të Zetës. Menjëherë, Venediku merret me mbrojtjen e qytetarit të saj dhe dërgon, më 9 korrik 1390, një përfaqësues të saj, i cili duhej të prezantonte besnikërinë e vazhdueshme të Barellit tek Gjergj Strazimiri. Megjithatë, Republika e pranonte se një i dërguar i Vuk Brankoviqit ishte përpjekur ta korrte qytetarin e saj. Sipas saj, ky person i kishte premtuar atij 500 libra argjend për t'ia dhënë "qytetin", pa dhënë më shumë detaje.³¹

Sipas versionit të tij, Filipi këmbënguli në besnikërinë e tij dhe e dëboi këtë të dërguar me fjalë fyese. Fakti që Vuk Brankoviqi i drejtohej Filip Barellit për të marrë një qytet (Ulqinin) në vendin e Gjergj Strazimitrit, tregon rëndësinë e këtij personazhi në principatën e këtij të fundit. Venediku i kërkonte me këmbëngulje Gjergj Strazimitrit të lironte Barellin duke këmbëngulur shprehimisht se ishin të bindur për pafajësinë e tij. Po ashtu, ajo i bënte me dije se pasuritë e Filipit të konfiskuara nga Gjergji nuk i përkasin atij, por janë pronë e disa qytetarëve venedikas.³² Në ndërkohë, Gjergji vazhdon të deklarojë se Filipi është fajtor, kurse i dërguari po ndërhynte për lirim të djemve të tij të pafajshëm. Në rast se ai pajtohet të kthejë pronën e Filipit, ai do ta regjistrojë atë dhe ta vendosë në duart e konsullit ose të një personi tjetër. Ky i dërguar do të

³¹ AAV, II, dok. nr. 398: "...est verum quod persensimus quod quidam nuntius domini Vulchi cognati sue magnificentie fuit ad ipsum Phylippum promittens sibi libras quingentas centum argenti ut sibi daret civitatem predictum...".

³² Listine o odnošajih između ..., IV, dok. nr. 401 "...ipsum cum liberis et bonis libere dimittere, vel saltem bona sua, cum ista non sint dicti Phylippi sed „quamplurimum civium et fidelium nostrorum habere debentium a Phylippo predicto".

shfrytëzojë rastin për të marrë nga Gjergji, zgjidhjen e një borxhi të qytetit të Tivarit, qytetarit Pietro Guoro.³³ Kjo protestë venedikase duket se nuk ka pasur efekt. Më 29 korrik 1390, Venediku përsëri dërgoi një përfaqësues te Gjergj Strazimiri për të siguruar lirimin e Filip Barellit, bijve të tij dhe pronës.³⁴ Ky ambasador nuk ishte më i suksesshëm se ai i mëparshmi. Dy muaj më vonë, ai i përgjigjet letrave të pafundme të të dërguarit të saj, Anthonio Zuchato, për këtë rast. Gjergj Strazimiri II nga ana e tij i lente gjërat të zvarriteshin. Senati i kërkon atij të urdhërojë një hetim të pavarur, i cili sipas Venedikut, madje mund të provojë pafajësinë e qytetarit të tij. Ajo pretendonte vetëm marrjen e pasurisë, veçanërisht kthimin e pronës së saj. Sipas Venedikut kjo i prekte qytetarët e tjerë venedikas. Filip Barelli ishte një debitor i një sasive të madhe parash ndaj disa banorëve, të cilën ajo e vlerësonte në 3800 dukat dhe shumë nga zotërimet e tij ishin blerë me paratë e kreditorëve të tij.³⁵ Tani, derisa tokat i takonin atij, Venediku kërkonte që ato prona t'u ktheheshin qytetarëve të saj.³⁶

Roli i Barellit si debitor, veprimtari e cila, jo gjithëherë shkonte si duhet, duke shkuar edhe në përballje gjyqësore, mund të shihen në një akt të 31 tetorit të vitit 1390, kur “*ser Anthonius Zuchato de Veneciis*” u paraqit në gjykatën e Raguzës si “*procurator... egregii militis domini Petri Aymo de Veneciis*” dhe pohoi se ai kishte mësuar që “*Blasius de*

³³ AAV II, dok. nr. 398 (9.VII.1390): “...*comittatur dicto nuntio, quod procuret apud dominum Georgium predictum satisfactionem debiti in qua tenetur civitas Antivari nobili viro ser Petro Guoro civi nostro secundum mandatum domini...*”.

³⁴ *Listine o odnošajih izmedju ...*, IV, dok. nr. 402; AAV II, dok. nr. 401 (29.VII.1390): “...*de mittendo unum nostrum nuntium ad dominum Georgium Strazmir de Balsa pro liberatione Phylippi Barelli et filiorum et bonorum suorum retentorum.*”

³⁵ *Listine o odnošajih izmedju ...*, IV, dok. nr. 414 (15.IX.1391): “*Notificatur per nuntium Georgio domino Zentae, ut infra duos menses mittat Venecias suum procuratorem cum sindacatu ad respondendum in iudicio creditoribus Phylippi Baroli de omni eo, quod quilibet dictorum creditorum petere voluerit a magnificentia sua, vel restituat et nuntio consignet III milia VIII centum ducatos et omnia bona mobilia et immo-bilia, quae habebat dictus Phylippus, quando a sua magnificentia fuit carceratus.*”

³⁶ *Listine o odnošajih izmedju ...*, IV, dok. nr. 406; AAV II, dok. nr. 404 (16.IX.1390): “...*ita quod territoria et fructus ...sint pleno iure Phylippi predicti et per consequens sint obligata illa bona creditoribus suis civibus nostril et ideo debeat idem noster nuntius rogare...*”.

Radoano”,³⁷ tregtar raguzan, mbante në depozitë një sasi të caktuar argjendi dhe parash, që i përkisnin “*ser Fylippus Barelli*”. Filipi dhe “*procurator*” i tij, “*ser Petrus Guoro*”, gjithashtu, venedikas kishte borxhe të konsiderueshme me Aymon. Zuchato, kërkoi që Blasius të betohej nëse ai kishte para dhe argjend të tillë. Blasius u mor në pyetje dhe deklaroi se Barelli i kishte dhënë disa copa argjendi “*cum certis ligaturis*”, së bashku me valixhet, në të cilat ishin të vendosura, dhe të gjitha së bashku peshonin 73 libra. Barelli i kishte dhënë këtë si peng (garanci) për 329 dukat që ai i kishte borxh Blasiut. Gjykata vendosi të sekuestrojë të gjithë argjendin në zotërimin e Blasiut, duke e tejkaluar borxhin e Barellit.³⁸ Megjithatë, Blasi duhej të mbante të drejtat e tij që të mund të shiste argjendin me kusht që çdo shumë mbi 329 dukat t'i jepej Aymos ose “*prokuratorit*” të tij.³⁹

Kjo çështje pati një vazhdim të gjatë. Në shkurt të vitit 1392, me kërkesën e “*Zaninus marinarius de Veneciis*” duke vepruar si “*procurator ... domini Petri Guero (!)*” gjykata e Raguzës edhe njëherë e udhëzoi Blasiun që të mbante në kujdes të gjitha interesat e Barellit dhe shumën që i takonte. Ky urdhër bazohej në një sentencë të shkruar në Ulqin, në gusht të vitit 1390.⁴⁰ Biznesi i Blasiusit me Guoron vazhdoi në vitin 1392. Në shtator të atij viti, Blasius deklaroi se i detyrohej Petrus Guoro, 500 dukat, të cilat duhej të paguheshin brenda gjashtë muajsh. Nga një shënim shtesë, me sa duket borxhi ishte shlyer vetëm pas majit të vitit 1395.⁴¹ Më në fund, në korrik 1393, “*Anthוניus Jacobi de Venetiis*” që përfaqësonte Gueron, mori nga Blasius një sërë gjërash prej argjendi dhe ari si dhe disa bizhuteri që Blasius e kishte mbajtur, sekuestruar si pronë e Filip Barellit në përputhje me urdhrin e lartpërmendur të gjykatës së Raguzës.⁴²

³⁷ Për tregtarin raguzan Blasius de Radoano, shih: Beriša Krekič, “*Helias and Blasius de Radoano, Ragusan merchants in the second half of the fourteenth century*”, në *Zbornik radova Vizantološkog Instituta*, 41 2004, f. 399-422.

³⁸ HR-DADU, *Diversa cancellariae*, vol. XXIX, fol.149v; B. Krekič, “*Helias and Blasius ...*”, f. 418.

³⁹ HR-DADU, *Diversa cancellariae*, vol. XXIX, fol.150r.

⁴⁰ Po aty.

⁴¹ HR-DADU, *Debita notariae*, vol. X, fol.161v.

⁴² HR-DADU, *Diversa cancellariae*, vol. XXX, fol.46r: “*primo annulli et unum dentelorum de argento, axule XIII de argento, paroli(?) LX pro una zoia de argento, que omnia sunt ponderis unciarum quinque et sagii unius; cercelli VIII auri, annullus 1 auri et resete septem auri et maspilli XXIII auri, quod aurum totum est ponderis*

Sipas të gjitha gjasave, Barelli dyshohej se ishte i përfshirë edhe në konflikte të brendshme në Zetë midis Gjergjit dhe kushëririt të tij, Konstantin Balshës, një armik i përbetuar i Gjergj Strazimit II. Kështu që ai u akuzua për kryerjen e krimit më të lartë, një “krim kundër autoritetit të Gjergjit”. Një vit më vonë, më 1391, jo vetëm që rasti ende nuk ishte zgjidhur, por vazhdoi të mbetej në të njëjtën pikë. Kreditorët e Filip Barellit vendosin të dërgojnë një agent, me shpenzimet e tyre, për t’i rimarrë 3800 dukatët në fjalë. Ai argumentonte se gjatë burgimit të Barellit, pasuria e tij ishte hipotekuar dhe për këtë arsye i përkasin pronarëve të tyre. Venediku, më 15 shtator 1391, i kërkoi Gjergjit që t’i rikthente këto para dhe të gjithë pasurinë e luajtshme dhe të paluajtshme të mbajtur nga Filipi para burgosjes së tij.⁴³ Dhjetë ditë më vonë, i dërguari i venedikasve shkoi te Gjergj Strazimiri II. Sipas Gjergjit, Filip Barelli po vepronte kundër shtetit të tij. Përkundrazi, Venediku insistonte se ishte informuar se ai gjithmonë kishte dashur të zgjerojë zotërimet e Gjergj Strazimit II. Duke marrë parasysh meritën dhe shërbimin e tij ndaj paraardhësve, kërkesës së Venedikut, mëshirën për të dhe për familjen e pafat, më 26 shtator 1391, Gjergji u dha atyre lirinë.⁴⁴ Asnjë akt nuk na bën të mundur të dimë datën e lirimit të Filipit. Ajo që dihet është se ky person, më 18 gusht 1392, gjatë ratifikimit të marrëveshjes së trashëgimisë së Durrësit në mes Gjergj Topisë dhe Venedikut, ai emërohet si *protovestiar* i Topiajve. Me këtë rast ai mori pjesë aktive në bisedimet për dorëzimin e Durrësit në duart e venedikasve (më 8 gusht 1392): së bashku me argjipeshkvin e qytetit dhe një qytetar tjetër të Durrësit ai udhëtoi në mes të verës 1392 në Venedik për të ratifikuar traktatin përkatës.⁴⁵ Kjo rrethanë mjafton për të hedhur dritë mbi ndikimin e madh dhe të efektshëm që Republika ushtronte mbi Gjergj

unciarum quinque et dimidie, et uncias quatuor perlarum.”; B. Krekič, “Helias and Blasius...”, f. 418.

⁴³ AAV II, dok. nr. 431 (15.IX.1391): “*Requirimus Magnificentiam suam quantenus vellit et debeat restituere dicta tri millia octingenta ducatos et omnia bona mobilia et immobilia que habebat dictus Phylippus quando fuit carceratus et consignare tibi nuncio nostro ut possit satisfieri creditoribus dicti Phylippi et facere quod sit iustum.*”

⁴⁴ AAV II, dok.432 (26.IX.1391): “*... et ob considerationem meritorum et servitiorum suorum per ipsum Phylippum predecessoris dicti domini et ipsi met domino, habere compassionem de illo et de miserabili familia sua, ut restituatur pristina liberati.*”

⁴⁵ *Listine o odnošajih izmedju ...*, IV, dok. nr. 424: “*... gratia archiepiscopum Duracensem et circumspectos viros Phylippum Barelli de Veneciis prothovistiarum...*”; AAV II, dok. nr. 451.

Topinë, dhe njëkohësisht rolin e Barellit në realizimin e synimeve të Venedikut. Edhe në Durrës, Barelli përsëri arriti të bëjë pasuri e prona, veçanërisht pranë kepit të Rodonit në veri të qytetit, prona, të cilat gjatë viteve 1400-1401 do të bëhen pre e sulmeve të venedikasit tjetër me emër, Marko Barbarigo.⁴⁶

Ndodhi, që me vdekjen e Gjergj Topisë, si dhe rënia e Durrësit plotësisht në duart e venedikasve, Filip Barelli, i bindur se roli i tij në atë qytet kishte shteruar tashmë, u zhvendos në Raguzë, ku do ta gjejmë herë si dëshmitar përpara noterëve, në lidhje me disa akte marrëveshesh tregtare, dhe herë si kontraktues në qiramarrje dhe dërgesa anijesh me mallra.⁴⁷ Barelli, pra si njeri i Balshës II, kishte mbetur edhe pas vdekjes së tij në oborrin e Gjergj Strazimitit II, i cili, siç e thamë më lart, e mbylli në burg.

Barelli përmendet përsëri me rastin e gjykimit të venedikasit – mbikëqyrësit të Krujës, Marko Barbadigo, më 20 dhjetor 1401, ku në mesin e gjashtë akuzave që rëndonin mbi Barbadigon, në të katërten, ai akuzohej për sulme ndaj Barellit dhe familjes së tij, të bëra në territorin e Durrësit, në ballë të Rodonit: “...së katërti, zotit Mark iu bë akuza se kundër nderit të zotërimit ka bërë inkursion mbi territorin e Durrësit në vendin që quhet Kepi i Rodonit dhe ka plaçkitur shtëpinë e zotit Filip, ndërsa ai Filipi po ikte në pyll nëpër ferra dhe kaçuba dhe gruan e robëruar dhe të kapur të zotit të thënë Filip e ka sjellë me vete në kështjellën e Krujës me dëm dhe me turp si të zotit të thënë Filip ashtu edhe të gruas së tij”.⁴⁸ Filip Barelli në vitet e para të shek.XV, po përjetonte shumë dëme.

Në gusht, tetor dhe nëntor të vitit 1402, Filip Barellin e gjejmë në Raguzë në cilësinë e dëshmitarit me rastin e pagesës së tributeve: më 7 gusht: “Filip Barelli nga Venediku dëshmon se ka marrë prej Gjon Bacajt nga Tivari dhe prej Gabrielit, birit të tij, të holla që këta i

⁴⁶ AAV III, dok. nr. 924-925.

⁴⁷ G. Gelcich, *La Zedda e La Dinastia dei Balšidi ...*, f. 161.

⁴⁸ AAV III, dok. nr. 925 (20.XII.1401): “...Item quarto Oppositum fuit eidem ser Marco, Quod contra honorem dominii fecerit incursionem super territorio durachii in loco qui dicitur ponta de Rodoni et depredatus fuit domum ser phylippi Bareli civis veneciarum et cepit uxorem dicti ser Phylippi ipso ser phylipo fugiente in memore in vepres et sentes, et captivam et captem secum conduxit uxorem dicti ser Phylippi ad castrum Croy cum damno et dedecore tam dicti ser Phylippi quam eius uxoris.”

*detyronin*⁴⁹; më 24 tetor si dëshmitar me rastin e dhënies së tributit të festës së Shën Mikelit për *vojvodën* Radich Jankovich; kurse më 15 nëntor të njëjtit vit, si dëshmitar në dhënien e tributit të Shën Dhimitrit që i bëhej mbretit të Bosnjës, Ostojës përmes ambasadorit Grubaneg Niegoevich.⁵⁰

Në fund, duhet të themi se jeta e tij (Barellit) ishte shembull i atyre pak venedikasve që u përpoqën të bëjnë tregti e pasuri në Arbëri para vitit 1390: ai i ndihmoi sundimtarët e vegjël arbërorë të siguronin kapital italian, lehtësoi eksportin e mallrave të tyre drejt Venedikut e u shpërblye për këto me prona tokash dhe ofiqe oborri. Këshilltarët, funksionarët dhe noterët italianë ishin një pamje e zakonshme në rezidencat bregdetare të Arbërisë së Veriut. Nëpërmjet tyre princat e vegjël arrinin të vendosnin kontaktin me botën e jashtme perëndimore; ata patjetër që kanë ushtruar edhe ndikim në vendimet që merreshin në rrethin më të ngushtë të pushtetit, në oborret arbërore që përmbledhnin vetëm pak vetë. Patën rol vendimtar në mbrojtjen e Arbërisë së Veriut kundër osmanëve, për çka, në disa raste, e shihnin të mundshme vetëm nëpërmjet marrjes së kështjellave prej Venedikut.⁵¹

Qëndrimi i tij i gjatë në Arbëri, dhe për më shumë brenda oborreve të fisnikëve arbërorë, Balshaj dhe Topia, ku ai nuk kishte qenë vetëm një agjent i tregtarëve venedikas, por gjithashtu kishte kryer shërbime për zotërinjtë si protovestijar, roli i tij si kreditorë, përcjellja e informatave në Venedik për ndodhitë në Ballkan, intrigat e tij me prona e huadhënie - diçka që ai u detyrua të paguante për një kohë në burgjet e Balshajve; aktivitetet e tij në Dubrovnik, roli kyç në përgatitjen e dorëzimit të disa prej qyteteve arbërore në duart e Sinjorisë, aktivizimi edhe i birit të tij Çaninos në misione diplomatike me turqit dhe raguzanët, reagimet e shpejta dhe të fuqishme të Venedikut ndaj plaçkitjeve dhe burgosjes së tij, të gjitha këto dëshmojnë se Barelli ishte një person i veçantë me ndikim për Republikën e Shën Markut dhe tregtarët e saj. Nuk është për

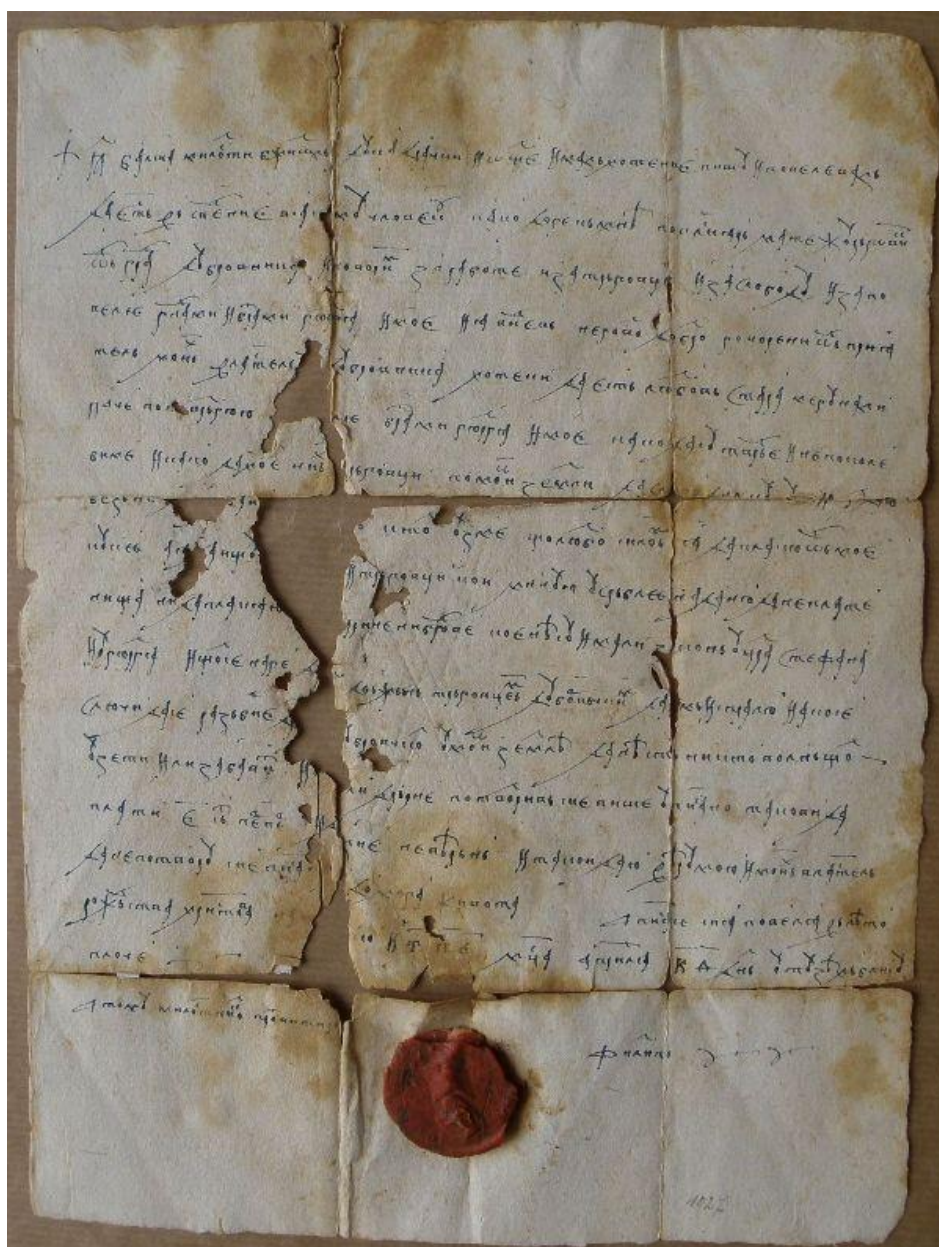
⁴⁹ HR-DADU, *Debita Notariae*, vol. XII, 100v: "*philippus barelli*" *Venetiis quia capta est confirmata* "*Johane baçaii de Antibaro, et Gabriele eius filio*".

⁵⁰ N. Jorga, *Notes et extraits ...*, vol. 2, f. 83, not. 7: "*ad festum Sancti Michaelis mensis septembris proxime preteriti*"; C. Jireček, *Staat und Gesellschaft ...*, IV, f. 29. I fundit nga familja Barelli, të cilin e gjejmë të përmendet në këto dokumente, po ashtu në rolin e dëshmitarit, është Jacobello Barelli, 25 prill 1403 (Cfr: N. Jorga, *Notes et extraits ...*, vol. 2, f. 83, not. 7 dhe f. 86, not. 2)

⁵¹ Oliver Schmitt, *Arbëria Venedike: 1392-1479*, Tiranë: K&B, 2007, f. 195-196.

t'u habitur që qeveria e Venedikut ka përfituar nga ky fakt. Të gjithë venedikasin, tregtarët dhe të tjerët, duhej të kryenin shërbime të kërkuara nga qeveria. Qeveria, megjithatë, nuk kërkonte shërbime të tilla nga të gjithë venedikasin, por vetëm nga ata që ua njihte aftësinë për të qenë efektivë në përmbushjen e detyrave të dhëna. Filip Barelli ishte qartazi një njeri i tillë.

Faksimile 1: DADU, Fond Beč 1027

Diploma e Balshës III e shkruar dhe nënshkruar nga Filip Barelli.
Tuz (Mali i Zi), më 24 prill 1385

*S u m m a r y*AGENT AND MERCHANT PHILIPPE BARELLI IN THE COURTYARD OF THE BALSA:
HIS INFLUENCE IN THE SECOND HALF OF THE FOURTEENTH CENTURY

Based on unpublished and published documents from the State Archives in Dubrovnik (Ragusa), the article traces the lives of two important Venetian agent and merchants from the second half of the fourteenth century, Philippe Barelli and his participation in the economic and political life of the city and in his international activity.

At the end of the 14th and early 15th centuries, the Balsha dynasty, after expanding and strengthening their principality, managed to include foreign citizens in its administration. One of these foreign citizens was the merchant agent, the Venetian Philippe Barelli, who at the end of the 14th century was Balsha II (1378-1385) and Gjergj Strazimiri II (1385-1403) finance minister "protovestiar", the most important post of an officer in the royal court. In this position, Philip, using financial transactions, gained much wealth, which was given to him by Balsha I. He engaged Philippe Barelli to carry out this task even after the decision of the Duke of Durrës had been issued in Dubrovnik on 24 April 1383.

On his diplomatic initiative, the Ottomans invaded Bosnia in 1386. During a second attack, Gjergj even sent his own troops to support the Ottoman Beylerbey of Rumelia Lala Şâhin Paşa at the Battle of Bileća on 27 August 1388, where he suffered a defeat to the hands of Bosnian Duke Vlatko Vukovich Kosacha. This led to the suspicion that Gjergj was an Ottoman vassal. The Ragusan Republic was weary of this Ottoman expansion, so they wanted to negotiate with Gjergj some military protection. On 23 August 1388 Gjergj sent his envoy Çanin Barelli, Filip's son.

In 1390 Vuk Brankovich sent envoys to Zeta and offered 500 liters of silver to Philip Barelli to hand over last Gjergj bastion, the City of Ulqin. Fearing the occasion, Gjergj had him immediately imprisoned together with his children. As well, from the start of Gjergj reign he had to face with the outlaw of his cousin Konstantin, administrator of the lands in the rivers of Bojana and Drim, who didn't accept his supremacy in the Balshas' lands. It is believed that Philip Barelli had connections with Konstantin, so he was convicted for committing the highest felony, a "crime against Gjergj 's authority" and all of his plentiful property was confiscated by Gjergj.

With the intervention of Venice, Philip was released from prison and then went to Durrës of Gjergj Topia, who engaged in the task of the protestant. In this assignment, in 1392 he held talks in Venice to hand over to Durrës. In many cases Philip also participated in the role of mediator and witness. In the heat of struggle amongst feudal lords in Zeta, Philip managed in 1392 to be released from his prison to Durrës, coming into Thopia's service.

In 1400, the Venetian trader, Philip Barelli, was attacked by Barbarigo in the Cape of Rodon, after which no mention was made in history. Balsha's yard will also serve other members of the Barelli family. Such was Philipel's son, Giannino Di Philipe Bareli.